

Michálek, Anton - Podolák, Peter

SOCIÁLNĚ-EKONOMICKÁ SITUACE JAKO FAKTOR ZMĚN DEMOGRAFICKÉHO VÝVOJE NA PŘÍKLADU SLOVENSKA

Zhoršení sociálně-ekonomické situace a růst chudoby, které v posledním desetiletí postihly významnou část slovenské populace, způsobily mimo jiné také změny v demografických charakteristikách. Většina obyvatelstva se přizpůsobila novým těžším podmínkám, což také vedlo ke změně jejich demografického chování a zároveň k výraznému zlomu v demografickém vývoji Slovenska. Cílem příspěvku je analýza a vysvětlení této změny v širším kontextu sociálně-ekonomického vývoje společnosti. Jak je patrné z výsledků, ekonomické ohrožení rodiny je významným determinujícím prvkem současného demografického vývoje, především rychlých a výrazných změn v hodnotách plodnosti, porodnosti, sňatečnosti a rozvodovosti.

Špes, Metka - Smrekar, Aleš - Lampič, Barbara

VLIV PŘÍRODNÍCH A SOCIÁLNÍCH FAKTORŮ NA KVALITU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ MĚSTA LUBLANĚ

Na základě vybraných indikátorů obytného prostředí jsou prezentovány jak shodné, tak protikladné zájmy četných uživatelů území města. Jsou podrobně rozebírány problémy znečištění ovzduší, zatížení dopravou, hluku, využívání hromadné dopravy, zásobování pitnou vodou i nakládání s odpadní vodou jakož i dosažitelnosti areálu zeleně pro obyvatele.

Eberhardt, Piotr

ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ POLSKA VE 20. STOLETÍ

Článek dokumentuje změny v administrativním členění Polska během posledních sta let. Výchozím bodem je situace před 1. světovou válkou, kdy bylo polské území rozděleno mezi tři impéria: ruské, německé a rakousko-uherské; každý z těchto států měl přitom odlišný systém územního členění. Obrozený polský stát, který vznikl po podepsání versailleské mírové smlouvy v roce 1919 a polsko-sovětské válce v roce 1920, utvořil trojstupňové administrativní členění se 17 vojvodstvími, 264 okresy a 3195 obcemi. V září 1939 bylo Polsko okupováno Německem a Sovětským svazem. Oba tyto státy zde vytvořily nové členění, ovšem až do roku 1945 byla administrativní situace nestabilní. Po 2. světové válce se Polsko v důsledku dohod v Teheránu, na Jaltě a v Postupimi zformovalo v nových politických hranicích. K reformám členění státu došlo v letech 1950, 1975 a 1998. Při nich doznaly změn jak počet vojvodství, tak i jejich hranice. Hranice vojvodství v jednotlivých obdobích 20. století dokumentují mapy, jejichž nedílnou součástí jsou statistické údaje o jejich územním rozsahu i demografických poměrech. Aktuální administrativní členění Polska s 16 vojvodstvími uvádí poslední mapa s připojenou tabulkou.

Mikulík, Oldřich - Kolibová, Barbora - Havrlant, Miroslav

MOŽNOSTI PŘESHHRANIČNÍ KOOPERACE MĚST V PRŮMYSLOVÉ AGLOMERACE ROZDĚLENÉ STÁTNÍ HRANICÍ: PŘÍKLAD SEVEROMORAVSKÉHO-HORNOSLEZSKÉHO HRANIČNÍHO REGIONU

V příspěvku jsou shrnuty poznatky z výzkumu přeshraniční spolupráce českých a polských měst v oblasti Ostrava – Katowice. Cíle výzkumu byly podřízeny zadáním úkolu INTERREG-G-II, jehož dílčí část byla řešena při Institut für Länderkunde Leipzig. Velkou část terénního výzkumu tvořilo anketární šetření, ve kterém byli osloveni představitelé měst na české straně Ostravy, Karviné, Opavy a Českého Těšína, na polské straně měst Katowice, Jastrzebie-Zdrój, Racibórz, Cieszyn a Bielsko-Biala. Strukturu otázek tvořily tři okruhy: zvláštnosti regionu s důrazem na politické, ekonomické a sociální změny po roce 1989/90, stav a perspektivy přeshraničních vztahů a konečně otázky i hodnocení přeshraniční spolupráce. Představitelé a zástupci měst na české straně hranice přistupovali k danému tématu sice odpovědně, ale u jejich polských protějšků byl osobní zájem zřetelnější. Těsnější vzájemné vazby a zájem o kooperaci byl výraznější u dvojic blíže položených měst. Pro ujasnění předpokladů a podmínek pro rozvoj sousedských, společenských a hospodářských vztahů byl proveden retrospektivní souhrn historie vývoje státní hranice, krajiny, životního prostředí, společnosti a hospodářství. Byla shrnuta specifika 90. let 20. století a proveden výběr silných a slabých stránek jako základ podmínek a podnětů pro rozvoj česko – polských vztahů v tomto regionu. Řešení mnohých problémů vyžaduje koordinaci a společná řešení. Česko i Polsko by měly být nápomocny při odbourávání překážek rozvoje přeshraničních vztahů. Řada aktivit je bržděna vzhledem k rozdílným normativům a právním předpisům. Vstup do EU by řadu dnešních problémů vyřešil.

Vaishar, Antonín et al.

GEOGRAFIE MALÝCH MORAVSKÝCH MĚST NA PŘÍKLADU BUČOVIC

Příspěvek obrací pozornost ke geografii malých měst. Malá města představují v současném systému osídlení klíč k zachování stability venkova a zároveň jsou alternativním prostředím pro život určitých skupin populace v porovnání s velkoměsty na straně jedné a velmi malými venkovskými sídly na straně druhé. Při studiu byly aplikovány zejména metody regionální geografie. Byl realizován výzkum dvanácti měst na historickém území Moravy s méně než 15 tisíci obyvateli a jako reprezentant byly vybrány Bučovice, které představují nejmenší ze čtyř polyfunkčně rozvinutých měst souboru s významným venkovským zázemím. Byly zhodnoceny přírodní, historické, sociální a ekonomické aspekty vývoje města. Teritoriálně představují Bučovice malé město (4,5 tisíce obyvatel) s historickým jádrem, postupně se rozvíjejícími obytnými částmi bez extrémních panelových sídlišť a s výraznou průmyslovou zónou, navazující na železniční trať. Hlavním environmentálním problémem je průtah hlavní silnice z Brna do Uherského Hradiště a na Slovensko celým městem včetně historického náměstí. Pro okolí města je typické intenzivní zemědělství v úrodné nivě, jehož důsledkem je nízká ekologická stabilita krajiny. Perspektivy Bučovic jsou spojovány především s obsluhou širokého, byť nebohatého venkovského zázemí, s diverzifikací ekonomiky po úpadku dříve rozhodujícího dřevozpracujícího podniku, z tranzitní funkce na důležité komunikaci a částečně z rozvoje cestovního ruchu, opírajícího se o nejhodnotnější renesanční zámek mimo území Itálie. Mezi ostatními malými městy, která byla předmětem výzkumu, představují Bučovice ve velké části ekonomických i komunálních ukazatelů střed a lze je proto označit za město typické pro tuto velikostní kategorii sídel.

ZPRÁVY

5. ČESKO-SLOVENSKÝ AKADEMICKÝ SEMINÁŘ

Dr. Peter Mariot (60)

Dr. Jan Munzar (60)

RECENZE

Milan V. Drápela

Kupčík, Ivan: MÜNCHNER PORTOLANKARTEN...